

4. За В.Сухомлинським: «Дітям не треба багато говорити, не слід багато їм розповідати, слово - не цяцька, а словесне пересичення - одне з найшкідливіших пересичень. Дитині треба не тільки слухати слово вихователя, але й мовчати; в цю мить вона думає, осмислює почуте й побачене». Обережно, лагідно, ненав'язливо підтримуйте прагнення дитини до творчості.

5. Відповідайте на численні дитячі запитання. Підтримуйте бажання дитини пізнавати навколишній світ, особливо заохочуйте цікаві та глибокі запитання дітей. Час від часу залишайте дитину на самоті.

6. Навчіть дитину поважати іншу точку зору, пояснивши, що таке ставлення є необхідною умовою для того, щоб оточуючі поважали думки дитини. Навчіть дитину керувати негативними емоціями й не піддаватися поганому настроєві. Вчіть її помічати добре й красиве у житті.

7. За В.Біанкі, збережіть у своїй душі дитину: безпосередність, доброзичливість, чистоту думок, мрію, довірливість, казку, захоплення від відкриття світу, доброту [3].

Можна зробити такі висновки: на сьогоднішній день не має однозначного визначення творчих здібностей та єдиного підходу до їх структурування. Проте, більшість науковців вважають, що творчі здібності – це індивідуально-психологічні властивості особистості, що характеризується здатністю до нестандартного, оригінального бачення світу, високим рівнем інтелекту, зумовлені певною мотивацією, достатньою пізнавальною активністю та гнучкістю психіки. Творча особистість характеризується прагненням до нових рішень існуючих проблем, розвинутих інтуїтивним, творчим мисленням, винахідливістю.

Для розвитку творчих здібностей та виявлення його динаміки необхідно керуватись показниками креативності особистості, якими, на наш погляд, є: новизна, продуктивність та гнучкість мислення, оригінальність думки; фантазійність; мотиви, творча самостійність, стійка потреба в застосуванні творчих здібностей в діяльності; прагнення до самовдосконалення, свідомого розвитку і формування власних здібностей до творчості.

Список використаних джерел:

1. Нікітін Б.П. Виникнення і розвиток творчих здібностей / Б.П. Нікітін // Рад. шк. – 1994. - №4.- С.20-22.

2. Позиненко С.М. Розвиток творчих здібностей / С.М. Позиненко - Видавнича група «Основа», Х.-2007.

3. Черепковська Н.І. Виявлення та стимуляція розвитку творчого потенціалу дітей / Н.І. Черепковська // Обдарована дитина. –2006. - №1. – С. 18-21.

4. Чорна Л.Г. Психологія забезпечення розвитку творчих здібностей дітей / Л.Г.Чорна // Психологічна газета.- 2001. - №2.– С.42-46.

УДК 373.2.091.

*Михайлова Катерина Василівна,
ст. викладач кафедри теорії та
методики дошкільної освіти,
Савченко Любов Андріївна,
бакалавр спеціальності «Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет*

ОРГАНІЗАЦІЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ДО ДНЗ

Дитинство – це особлива субкультура, яка функціонує за самобутніми законами, має свою систему цінностей, утверджує власний стиль життя, часом недоступний поглядам та розумінню дорослої людини, відрізняється необтяженістю стереотипами, характеризується своєрідною ментальністю, демонструє специфічні особливості пізнання навколишнього

світу, входження в соціум.

Виховання дитини в умовах ДНЗ серед однолітків сприяє формуванню суспільних взаємовідносин, уміння жити і діяти в колективі, тобто активно і цілеспрямовано впливає на формування майбутнього громадянина, патріота своєї країни.

З моменту народження і до вступу у дошкільний заклад дитина виховується у сім'ї, в атмосфері любові, тепла, доброзичливості, уваги близьких до всіх потреб дитини, а вступ дитини до дитячого садка супроводжується значними змінами звичної обстановки, режиму дня, розлукою з близькими людьми. Все це відбувається одночасно, створюючи стресову ситуацію для малюка.

Дослідження видатних педагогів, психологів та практиків дошкільних навчальних закладів: Н.М.Щелованова, М.Ю.Кістяковської, Е.Л. Фрухт, Н.М.Аксаріної, К.Л.Печори, Т.В.Пантюхіної, Н.Д.Ватутіної, В.О.Сухомлинського, Олени Кононко, Наталії Гавриш, Олени Каралашвілі, Наталії Малахової та багатьох інших доводять, що вступ дитини до дошкільного закладу – це подія, що потребує особливої уваги з боку педагогів ДНЗ та батьків. Дитина вступає в нове середовище, в якому все для неї нове, незнайоме, тому в цей період потрібна чітка злагоджена і продумана робота в дошкільному закладі, сприятливий мікроклімат, що є важливою запорукою успішної адаптації дитини в ДНЗ.

Як же забезпечити оптимальний перебіг адаптації у цей важливий у житті дитини період, щоб він пройшов легко, безболісно для дитини. Дана проблема залишається актуальною і в наші дні, коли особлива увага у вихованні дітей звертається на соціальний розвиток особистості. Тому для дослідження ми обрали саме цю проблему.

Адаптація (від. лат. adaptatio – пристосовую) – складний процес пристосування організму до оточення, що проходить на різних рівнях: фізіологічному, соціальному, психологічному[1].

Дитячий організм не одразу звикає до нових соціальних умов. Дуже часто цей процес супроводжується зміною поведінкових реакцій, розладом сну, апетиту. Різкий перехід дитини в нове середовище, в нову соціальну ситуацію і тривале перебування у стресовому стані можуть призвести до емоційних порушень та сповільнення темпу фізичного та психічного розвитку. Крім того, кожна дитина характеризується своїми індивідуальними особливостями і проходить адаптаційний період по своєму.

Залежно від тривалості адаптаційного періоду та складності його перебігу розрізняють такі ступені адаптації дитини до дитячого садка.

- легкий (1 - 16 днів);
- середній (16 – 32 дні);
- складний (32 – 64 дні).

За легкого ступеня адаптації поведінка дитини нормалізується протягом двох тижнів. Апетит відновлюється вже наприкінці першого тижня, через 1-2 тижні – налагоджується сон. У дошкільника переважає радісний чи стабільно спокійний емоційний стан. Дитина контактує з дорослими, ровесниками, предметами, що її оточують. Досить швидко звикає до нових умов: нового приміщення, спілкування із групою ровесників, незнайомими дорослими. Мовлення при цьому може бути дещозагальмоване, але малюк відгукується і виконує вказівки педагога. Захворюваність трапляється не частіше одного разу і проходить без ускладнень [3].

За середнього ступеня адаптації сон і апетит відновлюються через 20 – 40 днів.

Протягом усього місяця емоційний стан дитини може бути нестійким. Протягом дня для малюка характерна плаксивість: крик, плач під час розлуки і зустрічі з батьками та близькими людьми. Ставлення до однолітків зазвичай байдуже. Мовленнєва активність сповільнюється. З'являються ознаки невротичних реакцій: вибірковість у ставленні до дорослих і дітей, спілкування лише за певних умов. Захворюваність трапляється не частіше двох разів і триває не більше 10-ти днів, протікаючи без ускладнень.

Про складний ступінь адаптації свідчить погіршення сну дитини. Сон стає тривожним і коротким. Дитина може скрикувати, плакати уві сні або прокидатися зі

сльозами. Погіршується апетит, іноді дитина категорично відмовляється від їжі. Можливі й такі невротичні реакції, як: блювота, енурез, безконтрольний стул, заїкання, хвороблива прив'язаність до особистих речей, страхи, некерованість у поведінці, істерика. Складна адаптація призводить до тривалих захворювань, ускладнень, зокрема до уповільнення росту і набирання ваги. Може виникнути затримка мовленнєвого розвитку.

Напевно, слід замислитись над тим, чому одні діти звикають до умов дитячого садка досить швидко, а іншим для цього потрібно чимало часу. Річ у тім, що усім дітям притаманні індивідуальні психофізіологічні особливості, які зумовлюють їхню поведінку, ступінь активності, емоційні реакції на певні ситуації. Тож вихователю слід уважно вивчати особистість, враховувати індивідуальні особливості кожної дитини, щоб процес адаптації відбувся для неї невідчутно [3].

Під час проведення дослідження ми переконались, що основними чинниками, які впливають на перебіг адаптаційного періоду – це:

- вік дитини;
- стан здоров'я;
- рівень розвитку;
- особистісні якості;
- уміння спілкуватися з дорослими й однолітками;
- сформованість предметної та ігрової діяльності;
- наближеність домашнього режиму до режиму дитячого садка;
- сформованість елементарних культурно-гігієнічних навичок;
- готовність батьків до перебування у дитячому садку;
- шумовий фон у групі дитячого садка;
- стабільність складу вихователів;
- компетентність педагогів щодо особистісно орієнтованого виховання і розвитку дітей.

Дослідження показало, що в адаптаційний період потрібно педагогічному персоналу дотримуватись правил: враховувати органічні потреби дитини, поступово переводити до нового режиму дня, узгоджуючи його з режимом дня в сім'ї. Різкі зміни обстановки та методики режимних процесів може викликати негативне відношення до них. Вихователю треба знати, які звички склались у дитини вдома і вести відповідну роботу з батьками, важливо, щоб до дитини ставились єдині вимоги зі сторони всіх дорослих, які оточують дитину. Вимоги, які ставлять дорослі до дитини, повинні бути посильними, привчаючи їх до самостійності. Всі режимні процеси повинні проводитись спокійно, не викликаючи у дитини неприємних відчуттів.

Слід пам'ятати, що з моменту вступу дитини до дошкільного закладу, відповідальність за життя і здоров'я дитини бере на себе вихователь, який повинен любити дітей, бути уважним, турботливим до дитини, знати індивідуальні психологічні особливості дітей, вміти спостерігати і аналізувати рівень розвитку дітей і враховувати при організації педагогічних впливів. Він повинен вміти проектувати розвиток особистості кожної дитини, вправляти поведінкою дітей у складний для них період звикання до умов дитячого садка [1].

Тому перш за все потрібно знати психологічні особливості розвитку дитини раннього віку, важливо правильно організувати умови розвитку і виховання дитини в сім'ї в цей період, звертати велику увагу на підготовку її до вступу у дошкільний заклад. Потрібно створити всі необхідні умови для всебічного гармонійного розвитку дитини, створити відповідний психологічний клімат, увагу, довірливі взаємовідносини, єдині вимоги до виховання дитини з врахуванням її можливостей.

Необхідно якомога раніше формувати у дітей навички самообслуговування, потребу в самостійних діях, розвивати пізнавальні інтереси, велику увагу звертати на розвиток у дітей потреби у спілкуванні, формування навичок спілкування з оточуючими як необхідного виду діяльності. Ядже розвиток потреби дитини у спілкуванні, у взаємодії з однолітками та дорослими сприяє легкій і безболісній адаптації дитини до умов дитячого садка.

В свою чергу працівники дошкільного закладу повинні пам'ятати, що для забезпечення оптимальної адаптації необхідний індивідуальний підхід до кожного дошкільника з боку педагогів, а також злагоджена робота педагогів з дітьми та їхніми батьками.

Під час проведення формувального експерименту, ми переконались, що на сучасному етапі під час адаптаційного періоду доцільно використовувати в роботі з дітьми:

- адаптаційні ігри;
- арт-терапію;
- ігри з водою, тістом;
- піскову терапію;
- авторські казки;
- ігри – розваги;
- ігри – заняття;
- ігри – подорожі;
- інтегровані заняття;
- сюжетні ігри
- заняття із зображувальної та конструктивної діяльності та ін.

Важливу роль працівникам дошкільного закладу слід приділяти роботі з батьками, які повинні стати для працівників дошкільного закладу головними партнерами в період адаптації.

батьківські збори;

- зустріч з адміністрацією;
- **анкетування на теми:** «Готовність дитини до вступу до дитячого садка», «Який я батько», «Види батьківських позицій»;
- **практикум** «Адаптаційні ігри для малюків» ;
- цикл бесід: «Ігри та іграшки у житті малюка», «Умілі пальчики»;
- - консультації з питань виховання і розвитку дошкільників.

Проведене дослідження, звичайно, не вичерпує всіх проблем, пов'язаних з адаптацією дитини до ДНЗ. Подальшого дослідження потребує пошук нових сучасних форм і методів організації навчального процесу під час вступу малюків до нових умов життя в дошкільному закладі.

Список використаних джерел:

- 1.Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) наук.кер. Богуш А.М. // Дошкільне виховання - 2012.- С. 4-19.
- 2.Білоус С. Авторська казка як інструмент успішної адаптації дітей раннього віку. / С.Білоус // Вихователь-методист дошкільного закладу.- 2013 - № 6. – С. 35 – 53.
- 3.Каралашвілі О., Малахова Н. Організація роботи з адаптації дітей до дошкільного закладу. /О. Каралашвілі, Н.Малахова //Вихователь-методист дошкільного закладу.- 2013 - № 6. – С. 35 – 53.
- 4.Пастухова В. До самостійності – з малку / В.Пастухова // Дошкільне виховання. – 2012. - №11.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>